

CONSILIUL SUPERIOR al
MAGISTRATURII din REPUBLICA
MOLDOVA
JUDECĂTORIA COMRAT

ВЫСШИЙ СОВЕТ
МАГИСТРАТУРЫ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА
СУД КОМРАТ

MD-3800, UTA Gagauzia or. Comrat,
str. Lenin 242, tel: 2-37-07

MD-3800, АТО Гагаузия г. Комрат,
ул. Ленина 242, тел: 2-37-07

Nr. 9655 din "04" 07 2023

Dosarul nr. 2p/s-04/2022

Curtea Constituțională
mun. Chișinău
str. Alexandru Lăpușneanu, nr. 28

Judecătoria Comrat Vă remite sesizarea depusă de reprezentantul petiționarului, avocatul Cazmalî Vladimir în cauza civilă intentată la cererea depusă de petiționarul [REDACTED] privind instituirea măsurii de ocrotire judiciară-tutela în privința persoanei [REDACTED], pentru examinarea excepției de neconstituționalitate.

Anexă: Copia cererii privind instituirea măsurii de ocrotire judiciară pe 1 file;
Încheierea Judecătoriei Comrat din 23 iunie 2023 pe 3 file;
Cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate;
Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate pe 3 (file) file.

Judecător

Hanganu Mariana

Перевод на государственный язык

СОЮЗ АДВОКАТОВ РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА
Uniunea Avocaților din Republica Moldova
КОЛЛЕГИЯ АДВОКАТОВ ОКРУГА
АПЕЛЛЯЦИОННОЙ ПАЛАТЫ КОМРАТ
Baroul Avocaților din circumscripția Curții de Apel Comrat

КАБИНЕТ
АДВОКАТА КАЗМАЛЫ ВЛАДИМИРА
Cabinetul avocatului Cazmali Vladimir
Республика Молдова АТО Гагаузия
м. Комрат ул. Чакира 9
т.м.: (069)727816.
E-mail: advokatcazmali@yandex.ru

Curtea Constituțională a Republicii Moldova

Petiționarul: [REDACTED]

Reprezentantul petiționarului: Avocatul CAZMALÎ VLADIMIR
Republica Moldova UTA Găgăuzia
mun. Comrat str. Ciakira 9
t.m.: (069)727816.

SESEIZARE

PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE (DECLARAREA
NECONSTITUȚIONALITĂȚII) NORMEI, APLICABILE ÎN CAUZĂ
/în conformitate cu prevederile art. 135 din Constituția RM, art. 4 din Legea RM nr. 317 din
13-12-1994 «cu privire la Curtea Constituțională», art.art. 1-2, 4, 38-39 CODUL JURISDICȚIEI
CONSTITUȚIONALE nr. 502 din 16-06-1995/

Pe rol Judecătoreiei Comrat (sediul central, judecătorul Hanganu M.G., dosarul nr. 2p/s-04/2022) este *cauza civilă* la cererea în baza cererii [REDACTED] *cu privire la instituirea* în conformitate cu art.art. 32, 65, 92, 94, 102(3-4), 103, 106-107, 108 CC RM, art.art. 302-308/12 CPC RM *măsurii de ocrotire judiciară în formă de tutelă* în privința lui [REDACTED] pe un termen de 5 (cinci) ani.

Obiectul sesizării

SOLICITĂM
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA SĂ EXERCITE
CONTROLUL ASUPRA CONSTITUȚIONALITĂȚII ȘI SĂ DECLARE
NECONSTITUȚIONALĂ URMĂTOAREA NORMĂ APLICABILĂ ÎN CAUZĂ:

Articolul 308/8 CPC RM: Termenul de judecare a cererii de instituire a măsurii de ocrotire judiciare

Cererea de instituire a unei măsuri de ocrotire judiciare se scoate de pe rol dacă instanța de judecată nu o soluționează, prin hotărâre judecătorească, în termen de un an din data depunerii.

Circumstanțele de fapt ale cauzei

Cererea lui [REDACTED], privind instituirea unei măsuri de ocrotire judiciară sub formă de tutelă în privința lui [REDACTED], a fost depusă la Judecătoria Comrat la data de **19.01.2022**.

Dosarul a fost trimis de mai multe ori la Centrul de examinări medico-legale din cadrul Ministerului Sănătății al Republicii Moldova pentru efectuarea examinării psihiatrice. Examinarea, în cele din urmă, nu a fost efectuată din cauza faptului că experții refuză să execute cerințele aliniatului (1) a articolului 303 din CPC RM, despre faptul că petiționarul este scutit de plata cheltuielilor aferente procesului privind măsura de ocrotire – solicită plata pentru efectuarea expertizei.

În prezent (05.04.2023), dosarul este pe rol la instanță de mai mul de un an și nu a fost adoptată decizia în fond. Astfel, potrivit normei contestate a articolului 308/8 din CPC RM, instanța este obligată să scoată de pe rol cererea susmenționată.

Faptul dat, va încălca drepturile constituționale atât ale petiționarului, cât și ale persoanei în privința căreia este depusă cererea.

Prevederile Constituției RM, încălcate de norma contestată

Articolul 1

Statul Republica Moldova

....

(3) Republica Moldova este un *stat de drept*, democratic, în care demnitatea omului, *drepturile și libertățile* lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori *supreme și sînt garantate*.

Государство Республика Молдова

...

Articolul 20

Accesul liber la justiție

(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.

Articolul 54

Restrîngerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrîngeri decît celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrîngerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

Argumente privind neconstituționalitatea articolului 308/8 din CPC RM

Dreptul de acces la justiție este unul dintre drepturile fundamentale într-un stat de drept și nu poate fi restricționat.

Conform aliniatului (4) art. 115 din Constituția RM, organizarea instanțelor judecătorești, competența acestora și procedura de judecată sînt stabilite prin lege organică.

Conform aliniatului (1) art. 32 din CPC RM, nimeni nu poate fi lipsit, fără consimțămîntul său, de dreptul la judecarea cauzei sale de către o instanță sau de judecătorii în a căror competență cauza respectivă este dată prin lege, cu excepția cazurilor expres stabilite de prezentul cod.

Conform aliniatului (1) articolul 192 CPC RM, cauzele civile se judecă în primă instanță în termen rezonabil. Criteriile de determinare a termenului rezonabil sînt: complexitatea cauzei, comportamentul participanților la proces, conduita instanței judecătorești și a autorităților relevante, importanța procesului pentru cel interesat. Respectarea termenului rezonabil de judecare a cauzei se asigură de către instanță.

Articolul 308/8 din CPC RM în sensul său, prevede că, dacă examinarea unei cauze privind stabilirea unei măsuri de ocrotire judiciară durează mai mult de un an și nu a fost luată nicio decizie cu privire la fondul cauzei, instanța scoate de pe rol, astfel de cerere.

O astfel de normă încalcă în mod direct și grav dreptul oamenilor acces la justiție și de a examina chestiunea lor într-un termen rezonabil. Majorarea termenului pentru examinarea dosarului în instanță poate fi cauzată de diverse motive obiective: colectarea și verificarea probelor necesare, efectuarea expertizelor etc. La scoaterea de pe rol a cererii doar din motivul simplei expirări a perioadei de un an a cauzei în instanță, se dovedește că tot lucru anterior efectuat în vederea adoptării unei decizii legitime și motivate au fost efectuate în zadar, iar persoana va trebui să se adreseze din nou în instanța de judecată pentru soluționarea chestiunii sale.

La prima vedere, nu există nicio problemă în acest sens: depuneți din nou în instanță și atît. Dar nu este cazul. Pregătirea unui nou set de documente pentru o nouă adresare va dura ceva timp. Apoi, judecătorul căruia i se repartizează cererea nou depusă, o stabilește în programului său. Orarele judecătorilor, așa cum știe oricine, care cunoaște sistemul judiciar din Republica Moldova, sunt supraîncărcate și programate pentru câteva luni înainte.

Drept urmare, reclamantul, pe care articolul 308/8 din CPC RM l-a trimis într-un „cerc nou”, în cel mai bun caz, va ajunge la prima ședință în cadrul unei noi examinări peste câteva luni.

Cererile de instituire a unei măsuri de ocrotire judiciară sunt depuse astfel încât persoanele cu dizabilități să primească numirea unui tutore și asistența de care au nevoie. De exemplu, primirea prestațiilor sociale, prestațiile se efectuează numai atunci când tutorele confirmă autoritatea. Iar articolul 308/8 din CPC RM pune obstacole reale și nejustificate în realizarea drepturilor pentru categoria de persoane menționată mai sus.

05/04/2023г.

Cu respect, reprezentant al [REDACTED] – avocatul Cazmalî V.D.

Dosar nr. 2p/s-04/2022
PIGD 2-22007542-23-2p/s -19012022

ÎNCHEIERE

23 iunie 2023

mun. Comrat

Judecătoria Comrat, sediul Central
în componența:
Președintele ședinței, judecător
Grefier
cu participarea:
petiționarului
reprezentantului petiționarului, avocatul

Hanganu Mariana,
Nicolaev Nicolai,
[REDACTED],
Cazmalî Vladimir,

examinînd în ședință de judecată închisă, cererea depusă de avocatul Cazmalî Vladimir în interesele lui [REDACTED] cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor articolului 308⁸ Cod de procedură civilă în cadrul examinării cererii petiționarului [REDACTED] privind instituirea măsurii de ocrotire judiciară-tutela în privința persoanei [REDACTED],

a c o n s t a t a t:

La data de 19 ianuarie 2022 în adresa Judecătoriei Comrat, sediul Central a parvenit spre examinare cererii petiționarului [REDACTED] privind instituirea măsurii de ocrotire judiciară-tutela în privința persoanei [REDACTED].

La data de 05.04.2023, avocatul Cazmalî Vladimir, care acționează în interesele petiționarului [REDACTED] a depus cerere prin care a solicitat ridicarea excepției de neconstituționalitate conform prevederilor art. 12¹ din Codul de procedură civilă.

În susținerea cererii sale, autorul a indicat că în procedura Judecătoriei Comrat se află cauza civilă la cererea înaintată de către [REDACTED] privind instituirea măsurii de ocrotire judiciară-tutela în privința persoanei [REDACTED], născut la [REDACTED], IDNP [REDACTED] pe un termen de 5 (cinci) ani.

Solicită în conformitate cu prevederile art. 12¹ din Codul de procedură civilă ridicarea excepției de neconstituționalitate anormei de drept aplicabilă pe prezenta cauză.

Articolul 308⁸ Cod de procedură civilă, Termenul de judecare a cererii de instituire a măsurii de ocrotire judiciare.

Cererea de instituire a unei măsuri de ocrotire judiciare se scoate de pe rol dacă instanța de judecată nu o soluționează, prin hotărîre judecătorească, în termen de un an din data depunerii.

Circumstanțele de fapt ale cauzei.

Cererea privind instituirea măsurii de ocrotire judiciară-tutela în privința persoanei [REDACTED] a fost depusă decătre [REDACTED] în adresa Judecătoriei Comrat la data de 19.01.2022. La momentul de față - 05.04.2023, acest termen a expirat. Ca consecință, potrivit normei contestate - Articolul 308⁸ Cod de procedură civilă, instanța de judecată este obligată să scoată cererea de pe rol.

Acest fapt va duce la încălcarea atât a dreptului petiționarului, cât și a persoanei în privința căreia a fost depusă cererea. Detaliat în ce constă încălcarea dreptului în întregime neconstituționalitatea normei stipulate de articolul 308⁸ Cod de procedură civilă este expus în adresarea Curții Constituționale a RM.

Temecuri de drept.

Codul de procedură civilă a RM.

Articolul 12¹ Ridicarea excepției de neconstituționalitate

(1) În cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.

(2) La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție;

b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

(3) Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă pînă la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amîna pledoariile.

(4) Dacă nu sînt întrunite cumulativ condițiile specificate la alin.(2), instanța refuză ridicarea excepției de neconstituționalitate printr-o încheiere care poate fi atacată odată cu fondul cauzei.

(5) Instanța de judecată poate ridica excepția de neconstituționalitate doar dacă cererea de chemare în judecată sau cererea de apel a fost acceptată în modul prevăzut de lege ori dacă cererea de recurs împotriva hotărîrii sau deciziei curții de apel a fost declarată admisibilă conform legii.

Constituția RM

Articolul 135 Împuternicirile

(1) Curtea Constituțională:

a) exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărîrilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărîrilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte;

b) interpretează Constituția;

c) se pronunță asupra inițiativelor de revizuire a Constituției;

d) confirmă rezultatele referendumurilor republicane;

e) confirmă rezultatele alegerii Parlamentului și a Președintelui Republicii Moldova;

f) constată circumstanțele care justifică dizolvarea Parlamentului, demiterea Președintelui Republicii Moldova sau interimatul funcției de Președinte, precum și imposibilitatea Președintelui Republicii Moldova de a-și exercita atribuțiile mai mult de 60 de zile;

g) rezolvă cazurile excepționale de neconstituționalitate a actelor juridice sesizate de Curtea Supremă de Justiție;

h) hotărăște asupra chestiunilor care au ca obiect constituționalitatea unui partid.

(2) Curtea Constituțională își desfășoară activitatea din inițiativa subiecților prevăzuți de Legea cu privire la Curtea Constituțională.

Legea RM nr. 317 din 13.12.1994 privind Curtea Constituțională

Articolul 4 Împuternicirile

(1) Curtea Constituțională:

a) exercită la sesizare controlul constituționalității legilor, regulamentelor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și dispozițiilor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

În ședința instanței de judecată reprezentantului petiționarului [REDACTAT], avocatul Cazmalî Vladmiri, a susținut cererea înaintată, solicitând admiterea ei în întregime.

Petiționarul [REDACTAT] a susținut în întregime poziția reprezentantului său, solicitând admiterea cererii.

Reprezentantului părții cointeresate, organului de tutelă și curatelă Gorelco Gheorghii, reprezentantul persoanei în privința căreia s-a solicitat măsură de ocrotire judiciară [REDACTAT], avocatul Dimov V., persoana în privința căreia se solicită măsură de ocrotire judiciară [REDACTAT], în ședința de judecată nu s-au prezentat fiind legal citate, nu au solicitat examinarea cauzei în lipsa lor și nu au comunicat instanței motivele neapărării, considerent din care instanța de judecată a dispus examinarea cererii în lipsa acestora.

Aprecierea instanței.

Audiind opinia participanților la proces, studiind sesizarea depusă, materialele cauzei în raport cu prevederile legale care guvernează speța, instanța de judecată apreciază cererea avocatului ca fiind întemeiată și care urmează a fi admisă, reieșind din considerentele expuse mai jos.

În conformitate cu prevederile art. 12¹ din Codul de procedură civilă, (1) În cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.

(2) La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin. (1) lit. a) din Constituție;

b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

d) nu există o hotărîre anterioară a Curții Constituționale avînd ca obiect prevederile contestate.

(3) Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă pînă la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amîna pledoariile.

(4) Dacă nu sînt întrunite cumulativ condițiile specificate la alin.(2), instanța refuză ridicarea excepției de neconstituționalitate printr-o încheiere care poate fi atacată odată cu fondul cauzei.

(5) Instanța de judecată poate ridica excepția de neconstituționalitate doar dacă cererea de chemare în judecată sau cererea de apel a fost acceptată în modul prevăzut de lege ori dacă cererea de recurs împotriva hotărîrii sau deciziei curții de apel a fost declarată admisibilă conform legii.

În acest context, Curtea Constituțională prin Hotărîrea nr. 2 din 09 februarie 2016 ma relevat următoarele: «judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: (1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; (2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; (3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; (4) nu există o hotărîre anterioară a Curții avînd ca obiect prevederile contestate. 83 Curtea reține că verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale. Astfel, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuzepărților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82.»

Din conținutul solicitării de ridicare a excepției de neconstituționalitate, instanța reține că aceasta vizează următoarea normă: articolul 308⁸ din Codul de procedură civilă, intitulat -termenul de judecare a cererii de instituire a măsurii de ocrotire judiciare, care prevede că cererea de instituire a unei măsuri de ocrotire judiciare se scoate de pe rol dacă instanța de judecată nu o soluționează, prin hotărîre judecătorească, în termen de un an din data depunerii.

În acest context, instanța de judecată menționează că în temeiul articolului 135 alin. (1) lit. g) din Constituție, articolului 4 alin. (1) lit. g) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și art. 4 alin. (1) din Codul Jurisdicției Constituționale, soluționarea excepțiilor de neconstituționalitate a actelor normative ține de competența Curții Constituționale.

Astfel, sub aspectul verificării întrunirii condițiilor stabilite de Curtea Constituțională prin Hotărîrea nr. 2 din 09 februarie 2016, instanța menționează că normele vizate de reprezentantul petiționarului constituie obiect al controlului de constituționalitate.

De asemenea, ridicarea excepției de neconstituționalitate a fost solicitată de către reprezentantul petiționarului; avocatul Cazmalî Vladimir, iar normele vizate nu au mai făcut obiectul controlului de constituționalitate.

Din aceste considerente, ținînd cont că normele solicitate a fi supuse controlului de constituționalitate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei deduse judecătii, avînd în vedere că instanța de judecată nu trebuie să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normei contestate, instanța de

judecată admite solicitarea reprezentantului reclamantului și ridică excepția de neconstituționalitate a prevederilor articolului 308⁸ din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu prevederile art. 12¹, art. 269-270 din Codul de procedură civilă, instanța de judecată, -

d i s p u n e:

Se admite cererea depusă de avocatul Cazmalî Vladimir în interesele lui [REDACTED] de ridicare a excepției de neconstituționalitate.

Se ridică excepția de neconstituționalitate a prevederilor articolului 308⁸ Cod de procedură civilă.

Se remite Curții Constituționale prezenta încheiere, copia cererii petiționarului privind instituirea măsurii de ocrotire judiciară –tutela, sesizarea de ridicare a excepției de neconstituționalitate, pentru a fi examinată conform competenței.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței, judecător
Copia corespunde originalului.
Judecător

/semnătura/

Hanganu Mariana

Hanganu Mariana